

Hemşirelik Öğrencilerinde Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

Lifelong Learning Tendencies In Nursing Students

Yıldız Denat¹, Yurdanur Dikmen², Nasibe Yağmur Filiz², Handenur Başaran²

¹ Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Sakarya

Özet

- Amaç:** Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.
- Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve analitik tipte yürütülen bu araştırmanın örneklemini kamu üniversiteleri olan Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu ve Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ve araştırmaya katılmaya gönüllü 529 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Veriler, Öğrenci Tanıtım Formu ile ülkemizde Diker ve Demirel (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik, güvenilirlik çalışması yapılan "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" (YBÖÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Verilerin analizinde bağımsız değişkenlerle ölçek toplam puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla parametrik testlerden Student's T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.
- Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin %79.2'sinin kız, %48.2'sinin Anadolu lisesi mezunu, %60.9'unun üçüncü sınıfta, %39.1'inin dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olduğu, %44.6'sinin düzenli kitap okuma alışkanlığı olduğu saptanmıştır. Ölçekten elde edilen toplam puanın (64.83±21.51) ölçek orta puanının altında olması nedeniyle öğrencilerin genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin toplam puanının, kız öğrencilerin puanından anlamlı biçimde yüksek olduğu saptanmıştır (t:2.290, p<0.05). Son sınıf öğrencilerin ve düzenli kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir (t:4.569, p<0.05 t:3.668, p<0.05). Bunun yanında yaşam boyu öğrenme eğilim puanlarının öğrencilerin yaş (F:0.071, p>0.05), gelir durumu (F:0.958, p>0.05), mezun oldukları okul (F:0.724, p>0.05) gibi değişkenlerinden etkilenmediği saptanmıştır.
- Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük, öğrenmeye güdülenme açısından yetersiz, öğrenme faaliyetlerine katılma ve devamlılık gösterme açısından orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Anahtar Kelimeler:** Yükseköğretim, Yaşam boyu öğrenme, Hemşirelik öğrencisi

Abstract

- Aim:** This study aimed to investigate the lifelong learning tendencies of nursing student.
- Methods:** The sample of this descriptive and analytical study consisted of 529 third and fourth year students who volunteered to participate in the study and who were studying at two public universities, namely, the Adnan Menderes University Aydın Health High School and the Sakarya University Health High School Department of Nursing during the 2015-2016 academic year. Data was collected using the Student Identification Form and the Lifelong Learning Tendency Scale (LLTS), which was adapted to Turkish and was tested for validity and reliability by Diker and Demirel (2010). Data was assessed by calculating frequencies, percentages, means, and Cronbach alpha reliability coefficients. In data analysis, the student's t-tests and one way analysis of variance (ANOVA), which are both parametric tests, were carried out in order to examine the differences between total scores and independent variables.
- Result:** It was found that 79.2% of the students were female, 48.2% graduated from Anatolian high schools, 60.9% were third year students, 39.1% were fourth year students, and 44.6% read books regularly. It was determined that the lifelong learning tendencies of the students were low since the mean total score (64.83±21.51) was below the scale norm. It was found that the lifelong learning tendency total score of male students was significantly higher than female students (t:2.290, p<0.05). It was determined that fourth year students and students who read books regularly had significantly higher lifelong learning tendency scores (t:4.569, p<0.05 t:3.668, p<0.05). In addition, it was found that lifelong learning tendency scores were not affected by variables such as age (F:0.071, p>0.05), income (F:0.958, p>0.05), the high school one graduated (F:0.724, p>0.05) from.
- Conclusion:** Higher education, lifelong learning, nursing student.
- Keywords:** YAG laser, Glaucoma, Retinal Nerve Fiber Layer, Optic Coherens Tomography

Giriş

Günümüzde bilim ve teknoloji alanındaki hızlı değişim, birçok alandaki bilginin kısa sürede güncelliğini yitirmesine neden olmaktadır. "Güçlü birey" ya da "güçlü toplum" kavramları, bilgiye ulaşabilme, bilgiyi yapılandırabilme, üretebilme ve yayabilme yeterlikleriyle ilişkilendirilmektedir. Bu nedenle kendini geliştiren ve yaşam boyu öğrenen bireylere gereksinim duyulmaktadır^{1,2}. Bununla birlikte bilim ve teknolojik alanında yaşanan bu değişim ve gelişmeler; her bireyin yalnızca bilinenler konusunda değil, aynı zamanda gelecekte karşılaşılabileceği bilinmeyenlere ilişkin olarak da eğitilmelerinde rol oynayacak yeni eğitim hedeflerini ve stratejilerini dikkate almayı gerektirmiştir³. Dolayısıyla öğrenmenin okul sınırlarının dışına çıkarak, yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele alınmasını zorunlu kılmış, yaşam boyu öğrenme anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur^{4,5,6,7}. Yaşam boyu öğrenme; kişilerin hayatları boyunca kazandıkları bilgi, değer, beceri ve anlayışları artıran ve güçlendiren, bunları gerçek yaşamda uygulayabilmeyi sağlayan destekleyici bir süreçtir^{8,9}. Sınırsız öğrenme olarak da tanımlanabilen yaşam boyu öğrenme, gönüllü olarak yaşanan, özgüdülemeye dayalı çok yönlü bir süreçtir^{10,2}. Bu bağlamda beceri kazanımı ve okul dışında eğitim gibi kavramları kapsamakta, öğrenmeyi her yerde ve tüm yaşam boyu devam edecek bir sürece dönüştürmekte ve bir anlamda bireyler için ikinci bir fırsat oluşturmaktadır^{11,12}.

Avrupa Birliği (AB) tarafından 1990'lı yıllarda oluşturulan komisyon kararları ve projeler ile yaşam boyu öğrenme kavramı, yeniden üzerinde önemle durulan bir kavram haline gelmiştir. AB tarafından, 1996 yılı "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı" olarak kabul edilmiştir¹³. Daha sonraki yıllarda AB üyesi ülkelerde yaşam boyu öğrenme adına yapılan çalışmalar raporlaştırılmış, Lizbon (Mart 2000) ve Stockholm'de (Mart 2001) düzenlenen konsey toplantılarında yaşam boyu öğrenme konusu vurgulanmıştır. Avrupa Komisyonu'nun 21.11.2001 tarihinde kabul ettiği Avrupa Yaşam Boyu Öğrenim Alanı Tebliği'nde, eğitim politikasının geliştirilmesinde kılavuz ilke olarak yaşam boyu öğrenmenin önemi vurgulanmaktadır². Bu nedenle, yükseköğretim kurumları yaşam boyu öğrenme için gerekli beceri ve yeterlilikleri geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır.

21. yüzyılda tüm meslek üyelerinin sürekli öğrenme becerilerini yani öğrenmeyi öğrenme becerilerini kazanması, öğren-

meyi yaşamının bir kesiti değil, yaşamının kendisi olan yaşam boyu süren bir süreç olarak görmesi gerekmektedir. Dolayısıyla meslek üyesinin kendini yaşam boyu öğrenme bağlamında geliştirerek, mesleğinin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir^{8,14,15}. Profesyonel kimliğin gelişmesinde yaşam boyu öğrenme ve yaşam boyu gelişmenin önemli olduğunu vurgulayan ve buna inanan mesleklerden biri "hemşirelik"³. Bu doğrultuda 2014 yılında, Avrupa Birliği'nin Hemşirelik Eğitimi için belirlediği kriterler ve Bologna Uyum Süreci doğrultusunda; ulusal çerçevede hemşirelik eğitim programının minimum standartlarını belirleyerek ülke genelinde hemşirelik lisans eğitiminde standardizasyonu sağlamak için genel bir çerçeve/ulusal bir çerçeve sunulması amacıyla çalışmaları tamamlanan Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programında¹⁶, yaşam boyu öğrenme hemşirelik eğitiminin amaçları ve Hemşirelik Lisans Programı Ulusal Yeterlilikleri arasında yer almaktadır.

Görüldüğü gibi günümüzde hemşirelerin yaşam boyu öğrenme yoluyla bireysel ve mesleki gelişimlerini çağdaş yaklaşımlar doğrultusunda sürdürerek ve arttırarak, verdikleri hizmetin niteliğini yükseltmeleri, bir başka ifadeyle nitelikli hizmet yoluyla sağlık hizmeti alan sağlıklı/hasta birey, aile ve toplumu koruması beklenmektedir^{8,14,17}. Ancak ilgili literatürde, hemşirelerin verdikleri hizmetin niteliğini yükseltmek için yaşam boyu öğrenmenin önemine ve gerekliliğine inanmalarına rağmen yaşam boyu öğrenme eğilimi içerisinde olmadıkları, öğrenmeye açık olmadıkları, yeni bilgi ve becerileri öğrenmenin yaşamlarında vazgeçilmez bir özellik olarak görmeye istenilirdüzyeyde olmadıkları vurgulanmaktadır^{8,14,15,3}. Hemşirelerin ve hemşire adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine sahip olması, onlara yüklenen sağlıklı toplumsal değişimi sağlamada aracı olma rolünü etkili biçimde gerçekleştirmelerini sağlayacaktır. Bu noktadan hareketle planlanan bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek amacıyla yürütüldü.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı ve analitik tipte yürütülen bu araştırmanın örneklemini kamu üniversiteleri olan Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu ve Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ve araştırmaya katılmaya gönüllü 529 üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören hemşirelik öğren-

cileri oluşturdu. Veriler, Öğrenci Tanıtım Formu ile ülkemizde Diker ve Demirel tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik, güvenilirlik çalışması yapılan "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" (YBÖÖ) kullanılarak toplandı¹⁸. Ölçeğin kullanılması için yazarlardan e-posta yoluyla yazılı izin alındı. Ölçek, (1) çok uyuyor, (2) kısmen uyuyor, (3) çok az uyuyor, (4) çok az uymuyor, (5) kısmen uymuyor, (6) hiç uymuyor şeklinde 6'lilikert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçek boyutları sırasıyla motivasyon (6 madde), sebat (6 madde), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk (6 madde) ve merak yoksunluğu (9 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçekte toplam 27 madde bulunmaktadır. Ölçeğin genel ortalamasında ölçekten alınabilecek minimum puan (27x1) 27 ve maksimum puan (27x6) 162 olarak belirlenmiştir¹⁸. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplandı. Ölçeğin toplam puan ortalaması hesaplanmış olup, ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğunu belirlemek için verilere normallik testi uygulandı. Bu analize göre, ölçek puanlarının normal dağılım gösterdiği belirlendiği için (Kolmogorov-Smirnov Z=0.109, p<0.05), verilerin analizinde bağımsız değişkenlerle ölçek toplam puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla parametrik testlerden Student's T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanıldı. Sonuçlar (ortalama±standart sapma) olarak verildi. p<0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Çalışmanın yapılabilmesi için öncelikle ilgili kurumlardan yazılı izin (2015-43894 sayılı), öğrencilerden ise araştırma ve veri toplama araçları hakkında uygulama öncesi bilgilendirilerek sözlü onam alındı.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.74±2.15 olup, %79.2'sinin kız, %20.8'inin erkek, %48.2'sinin Anadolu lisesi mezunu, %60.9'unun üçüncü sınıfta, %39.1'inin dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olduğu, %44.6'sinin düzenli kitap okuma alışkanlığı olduğu saptandı. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri incelendiğinde; öğrencilerin annelerinin %50.3'ünün, babalarının ise %37.2'sinin ilkökul mezunu olduğu belirlendi (Tablo 1).

Çalışmamızdaki örneklem grubu için ölçeğin toplam Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.80 olarak bulundu. Öğrencilerin YBÖÖ toplam skor ortalaması 64.83±21.51(27-162 puan), alt boyutlara ilişkin puanları sırasıyla merak yok-

sunluğu: 23.72±10.60, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk:14.82±7.57, sebat:14.83±5.66, motivasyon:11.48±4.58 olarak saptandı (Tablo 2).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı		
Özellikler	N	%
Yaş ortalaması=21.74±2.15		
Cinsiyet		
Kadın	419	79.2
Erkek	110	20.8
Sınıf Düzeyi		
III. sınıf	322	60.9
IV. sınıf	207	39.1
Mezun Olunan Lise		
Süper Lise	175	33.1
Anadolu Lisesi	255	48.2
Sağlık Meslek Lisesi	77	14.6
Diğer	22	4.1
Gelir Düzeyi		
Gelir giderden fazla	49	9.3
Gelir gidere eşit	383	72.4
Gelir giderden az	97	18.3
Anne Eğitim Düzeyi		
Okuma yazma bilmiyor	41	7.8
Okur-yazar	22	4.2
İlkokul	266	50.3
Ortaokul	100	18.9
Lise	78	14.7
Yüksekokul-Fakülte	22	4.2
Baba Eğitim Düzeyi		
Okuma yazma bilmiyor	6	1.1
Okur-yazar	12	2.4
İlkokul	197	37.2
Ortaokul	97	18.3
Lise	146	27.6
Yüksekokul-Fakülte	71	13.4
Düzenli Kitap Okuma Alışkanlığı		
Var	236	44.6
Yok	293	55.4

YBÖÖ ve Alt Boyutları	N	X±SS	Cronbach Alfa
Merak Yoksunluğu	529	23.72±10.60	0.80
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	529	14.82±7.57	0.76
Sebat	529	14.83±5.66	0.68
Motivasyon	529	11.48±4.58	0.72
Ölçek Toplam	529	64.83±21.51	0.80

Erkek öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin toplam puan ortalamasının ve merak yoksunluğu alt boyut puan ortalamasının, kız öğrencilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$). Son sınıf öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin toplam puan ortalamalarının ve motivasyon alt boyut puan ortalamalarının anlamlı biçimde daha yüksek olduğu belirlendi ($p < 0.05$). Bunun yanında düzenli kitap okuma alışkanlığı olma durumuna göre yaşam boyu öğrenme eğilimi toplam puan ortalaması ve merak yoksunluğu alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptandı ($p < 0.05$) (Tablo 3).

	YBÖÖ ve Alt Boyutları				
	Merak Yoksunluğu	Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Sebat	Motivasyon	Ölçek Toplam
	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS
Cinsiyet					
Kadın	23.72±10.60	14.82±7.57	16.61±4.06	12.08±4.98	62.03±26.41
Erkek	31.72±10.60	16.82±7.57	16.83±5.62	11.58±4.53	74.13±22.71
İstatistiksel Analiz	t: 5.782 p<0.05	t: 0.758 p>0.05	t: 1.824 p>0.05	t: 0.610 p>0.05	t: 2.290 p<0.05
Sınıf Düzeyi					
III. sınıf	24.60±11.50	13.21±7.42	17.64±4.19	11.12±4.08	65.53±22.35
IV. sınıf	24.71±10.67	14.50±6.17	16.03±5.92	19.48±4.23	79.93±21.21
İstatistiksel Analiz	t: 0.878 p>0.05	t: 0.853 p>0.05	t: 0.770 p>0.05	t: 2.340 p<0.05	t: 4.569 p<0.05
Kitap Okm. Alışk.					
Var	31.12±11.42	14.61±7.02	13.12±4.89	13.022±4.51	80.82±23.91
Yok	23.41±10.67	14.76±6.67	15.61±5.01	12.21±4.63	68.03±20.61
İstatistiksel Analiz	t: 2.913 p<0.05	t: 0.838 p>0.05	t: 0.608 p>0.05	t: 0.578 p>0.05	t: 3.668 p<0.05

Bunun yanında yaşam boyu öğrenme eğilim puanlarının öğrencilerin yaş, anne-baba eğitim düzeyi, gelir durumu, mezun oldukları okul gibi değişkenlerinden etkilenmediği belirlendi.

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek amacıyla yürütülen bu çalışmada elde edilen verilere göre, yaşam boyu öğrenme eğilimi toplam puanın ölçek orta puanının altında olması nedeniyle (64.83 ± 21.51) öğrencilerin genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğu görüldü. Çalışmamızla benzer biçimde Coşkun ve Demirel üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğunu bildirmişlerdir¹⁹. Dolayısıyla çalışmamızda araştırma grubuna giren üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme profilini tanımlarken, yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük, öğrenme motivasyonu açısından yetersiz, ilgili öğrenme faaliyetlerine katılma ve devamlılık gösterme açısından kısmen çaba içerisinde ve isteğe bağlı öğrenmeyi sonuçlandırmada kararlılık göstermeyen özellikte olduğu söylenebilir. Öğrenmeye ilişkin merak duyma özelliklerinin (merak yoksunluğu) ise diğer üç boyuta göre nispeten daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Yaşam boyu eğilimlerine yönelik, ilk iki boyut yaşam boyu öğrenme isteği ve çabası ile ilgili duyuşsal örgütlenmeyi, son iki boyut ise yaşam boyu öğrenme nedenlerine ve durumlarına ilişkin düzenleme yapma eğilimini belirleme amacındadır¹⁸. Bu açıdan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme etkinliklerine değer verdiği, ancak bu etkinliklere katılma ve devam ettirme çabası içinde olmadığı, merak duygusunu harekete geçiren öğrenme yaşantılarını tercih ettiği ancak bu duyuşsal özellikleri yaşamının başka alanlarıyla ilişkilendirme eğiliminde olmadığı söylenebilir.

Çalışmamızda yaşam boyu öğrenmeyi etkileyebileceği düşünülen cinsiyet faktörü incelendiğinde; yaşam boyu öğrenme ölçeği alt boyutlarına ilişkin kız öğrencilerle erkek öğrencilerin puan ortalamalarının motivasyon, sebat ve öğrenmeyi düzenleme boyutlarında farklılık görülmediği, ancak toplam yaşam boyu eğilim düzeyi ile merak yoksunluğu boyutunda farklılaştığı görüldü. Konu ile ilgili literatürde gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında yapılan benzer çalışma sonuçları, cinsiyet değişkenine ilişkin farklı bulguları ortaya koymuştur. Atacanlı (2007), yaşam boyu öğrenme davranışını yordamaya çalıştığı araştırmasında öğrencilerin öğrenme tercihi puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmiştir²⁰. Coşkun ve Demirel ile Kılıç üniversite öğrencileri ile yürüttükleri çalışmalarında, yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyinin kız öğrencilerde erkek

öğrencilere göre daha fazla olduğunu bildirmişlerdir^{19,21}. Bimrose ve arkadaşlarının çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre ise, kadınlar daha çok bireysel öğrenme ve gelişimlerini sağlamaya yönelik eğitim faaliyetlerini tercih ederken, erkekler kariyerlerine katkı getirecek eğitsel faaliyetlere katılmayı tercih etmektedir²². Çalışmamızdaki sonucuna göre üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyet faktörünün etkili olması, günümüz toplumunda artık erkeklerin de toplum yaşamındaki geleneksel rol ve sorumluluklarının değişebildiğinin bir göstergesi olarak düşünülmüştür. Dolayısıyla son yıllarda kadınların gerek akademik gerekse de çalışma yaşamına aktif biçimde katılmalarıyla erkekler de birtakım alanlarda kendilerini daha fazla geliştirme ihtiyacı hissederek, farklı bilgi ve beceriler kazanma bilinci taşıdıkları sonucuna varılabilir.

Çalışmamızda son sınıf öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyi bir alt sınıftaki öğrencilere göre daha yüksekti. Ancak her iki sınıf düzeyinin de ölçek orta puanının (94,5) hala altında olduğu görüldü. Coşkun ve Demirel tarafından yapılan çalışma sonucunda da, 4.sınıfa giden üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin ortalamalarının 1.sınıfa giden öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür¹⁹. Schunk ve Pintrich (2002) araştırmalarında, üst sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin daha alt sınıflarda öğrenim gören öğrencilerden daha fazla miktarda araştırma etkinliklerine katılım gösterdiğini belirtmiştir²³. Aynı çalışmada araştırma becerilerinin geliştirilebilmesi için üniversitenin ve öğrenim görülen fakültenin de araştırma yönelimli olması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca üniversitede öğrenciye sunulan danışmanlık sistemi sadece sistemin daha kolay ve hızlı işlenmesini içermemeli, danışmanlık öğrenciye akademik anlamda da rehberlik etmeli ve öğrenmeyi öğrenme becerisini kazandırmada ders dışı araç olarak kullanılmalıdır. Danışmanlık hizmetleri, öğrencinin entellektüel ve mesleki gelişimini etkileyen ve üniversite eğitiminde öğretimi tamamlayan unsur olarak görülmektedir²⁴. Dolayısıyla çalışmamızda sınıf düzeyi arttıkça yaşam boyu öğrenme eğiliminin artması, bu araştırmanın yapıldığı üniversitelerde öğrenci danışmanlık sisteminin öğrencilerin hem mesleki hem de entellektüel becerilerini ve yaşam boyu öğrenme düzeylerini destekleyici yaklaşımla yürütüldüğünü gösterebilir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin okul yaşamlarında yıllar geçtikçe farklı kılıplara ile öğrenci topluluklarına katılma durumunun arttığı

ve öğrenmede daha fazla sorumluluk aldığı gözlenmekte, bu durumun da çalışmamızdaki bu sonucu etkileyebileceği düşünülmektedir.

İnsanın doğasında yer alan merak duygusu, onu sürekli araştırmaya ve keşfetmeye yöneltmiştir. Kişinin etrafındaki olayları keşfetmesinde ve eski bilgilerine yeni bilgiler katmasında okuma alışkanlığı önemlidir. İçerisinde yaşanan çağa ayak uydurmada da okuma vazgeçilmez bir araç durumundadır. Çünkü okuma öğrenmenin temelini teşkil etmektedir²⁵ ve okuma alışkanlığı yaşam boyu öğrenmenin temelidir²⁶. Bireyin yaşam boyu öğrenen bir kişi olabilmesi için okuma eylemini hayatı boyunca düzenli olarak yaşatması gerekmektedir²⁷. Çalışmamızda da düzenli kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi toplam puan ortalaması ve merak yoksunluğu alt boyut puan ortalaması, okuma alışkanlığı olmayan öğrencilere göre daha yüksek bulundu. Dolayısıyla bu sonucun, literatür bilgilerini destekler nitelikte olduğu düşünüldü.

Çalışmamızda öğrencilerin yaş, anne-baba eğitim düzeyi, gelir durumu ve mezun oldukları okul gibi değişkenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyini etkilenmemektedir.

Sonuç

Bu çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda, hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük, öğrenmeye güdülenme açısından yetersiz, öğrenme faaliyetlerine katılma ve devamlılık gösterme açısından orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşıldı. Öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyet faktörü ve kitap okuma alışkanlığı olma durumunda göre yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyleri farklılaştığı görüldü. Bu amaçla öğrencilerin sürekli öğrenme kaynaklarına (kütüphane, internet, kurs, seminer vb.) kolaylıkla erişebileceği kampüs içi veya dışı sistemler oluşturulmalı ve öğrencilerin bu kaynakları etkin biçimde kullanması sağlanmalıdır. Ayrıca üniversiteye yeni başlayan öğrencilere, bilgi kaynaklarına ulaşım konusunda oryantasyon eğitimleri ve ilerleyen yıllarda da bu seminerlerin güncellenerek tekrarlanması önerilmektedir. Bunun yanında eğitim programlarında yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik derslere yoğun olarak yer verilmelidir. Üniversitelerin seçmeli ders havuzlarında yaşam boyu öğrenmede anahtar yeterlikler olarak belirlenen alanlara ilişkin derslere yer veril-

meli ve dersler öğrencilerin kendi öğrenmelerinde sorumluluk almalarını sağlayacak eğitim yöntemleri ile desteklenmelidir. Sağlık bakımı hizmetlerinde yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip nitelikli hemşirelerin yer alması, sağlık sorunlarına bakışı ve çözümün niteliğini artıracaktır.

Kaynaklar

- Bagnall R.G. (2006). Lifelong learning and the limits of tolerance. *International Journal of Lifelong Education*, 25 (3): 257-269.
- Gencil İ.E. (2013) Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları, *Eğitim ve Bilim*, 38(170):237-252.
- Şenyuva E (2013) Hemşirelikte Yaşam Boyu Öğrenme: Algılar ve Gerçekler, *F.N. Hem. Derg* 21(1): 69-75
- Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme. *International Educational Technology Conference (IETC 2008)*, 06-09 Mayıs, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 11-15.
- Ersoy, A., Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4): 803-834.
- Gopee, N. (2001). Lifelong learning in nursing: Perceptions and realities. *Nurse Education Today*, 21: 607-615
- Haseski, H. İ., Odabaşı, F., Kuzu, A. (2011). Türkiye’de orta yaş üstü yetişkinlere yönelik yaşam boyu öğrenme olanakları. *International Educational Technology Conference (IETC 2011)*, 25-27 Mayıs, İstanbul, 2047-2056.
- Aspin D.N. & Chapman J.D. (2000). Lifelong learning: concepts and conceptions. *International Journal of Lifelong Education*, 19 (1): 2-19.
- Rausch, A.S. (2003). A case study of lifelong learning in Japan: objectives, curriculum, accountability, and visibility. *International Journal of Lifelong Education*. 22 (5): 518-532.
- Edwards, R., Clarke, J., Harrison, R. & Reeve, F. (2001). Flexibility at work: A study of further education. *Journal of Vocational Education and Training*. 53 (3), 373-390.
- Roulstone, K. (2010). There is no end to learning’: lifelong education and joyful learner. *International Journal of Music Education*, 28(4), 341-352.
- Soran, H, Akkoyunlu, B. ve Kavak, Y (2006). Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 201- 210.
- Akbaş, O. ve Özdemir, S.M. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi* (156), 112-126.
- Gopee, N. (2005). Facilitating the implementation of lifelong learning in nursing. *British Journal of Nursing*, 14(4): 761-767.
- Barnard, A., Nash, R., O’Brien, M. (2005). Information literacy: Developing lifelong skills through nursing education. *The Journal of Nursing Education*, 44(11): 505-510.
- Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-HUÇEP (2014) <http://www.hemed.org.tr/images/dosya-yukle/HUCEP-2014-PDF.pdf>. Erişim Tarihi: Kasım 2015.
- Thurstone, H. (1992). Mandatory continuing education: What the research tells us. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 23(1): 6-14.
- Diker Coşkun, Y. & Demirel, M. (2010). Lifelong learning tendency scale: the study of validity and reliability. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. Vol.5, 2343-2350.
- Coşkun, Y.D. ve Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 42. 108-120.
- Atacanlı, M. F. (2007). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Tercihi Değerlendirme Ölçeği Aracılığıyla Yaşam Boyu Öğrenme Davranışının Yıllara Göre Değişiminin Araştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi. Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Kılıç Ç (2014) Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Algıları, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi *Journal of Research in Education and Teaching*, 3(4): 79-87.
- Bimrose, J., Green, A., Barnes, S. & Orton, M. (2003) Improving the participation of Women in the Labour Market: Coventry and Warwickshire, Coventry: Institute for Employment Research, University of Warwick.
- Schunk, D. H. & Pintrich, P. R., (2002). *Motivation in education: Theory, research, and applications*. (2. Basım). Upper Saddle River, NJ: Merrill, Prentice Hall.
- Darwin, A., E. Palmer (2008). “Mentoring circles in higher education.” *Higher Education Research & Development*, Vol. 28, No. 2. pp. 125-136.
- Yılmaz, M. & Benli, N. (2010). Sınıf öğretmenleri adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 281-291.
- İlgar L, İlgar Ş, Topaç N (2015) Okul öncesi öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüş ve tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41: 99-116.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.